Kerst en Spiritualiteit: On-line, in de kerk, in jezelf?

Christiaan & MaryJane de Moraaz Imans

In onze tegenwoordige samenleving betekent de kerstperiode vaak een extra drukke of juist een ontspannen tijd met familie- en vriendenbezoek. En misschien ook naar de kerk? Met kerstmis zitten de kerken vaak ook voller en willen de mensen even de sfeer proeven van deze periode in wintertijd. Het is immers de tijd dat de dagen weer iets lengen. We gaan weer naar het licht toe. Maar is er in deze tijd ook ruimte voor het werkelijk overdenken van wat kerstmis kan betekenen, of betekent voor jou persoonlijk?

Het online-programma 'Spirituele Kerst'

In de vorige uitgave van Reflectie (het herfstnummer, pagina 29) staat een uitnodiging om deel te nemen aan een spirituele reis in deze periode. Op 22 december start de reeks van inspirerende mails. Het online-programma 'Spirituele Kerst' is van Pentagram Boekwinkel in Haarlem. Het is een serie van 16 teksten die in de kerstperiode dagelijks per e-mail ontvangen worden, vanaf 22 december – de dag na de winterzonnewende – tot en met 6 januari, de dag van Driekoningen of Epifanie. Inschrijven kan via 'www.spirituelekerst.nl'

De teksten stellen je in staat je te bezinnen op de esoterische betekenis van het kerstfeest en van de kerstperiode. Door de aandacht daarop te richten schep je een ontvankelijkheid voor een bijzonder spiritueel proces: het pasgeboren Licht in jezelf tot werkelijkheid brengen. Dat kerstwonder is het (verder) ontwaken en werkzaam worden van het goddelijke in de mens. Dat kan (opnieuw?) het begin zijn van een spirituele weg die nooit eindigt. Het werkelijk ontmoeten.

Een bijzondere periode is 24 december tot en met 6 januari. Er wordt gesproken over 'de Kerstnacht en de twaalf heilige nachten' die daarop volgen tot Driekoningen of Epifanie, dus de kersttijd. Een spirituele tijd waarin we verbonden kunnen raken met ons werkelijke Zelf. Dat kan ervaren worden in dromen en meditatie.

De reis van Jozef en Maria naar Bethlehem is ook een innerlijke, spirituele reis waarop de mens geleidelijk aan afdaalt in de diepere lagen van zijn eigen wezen, naar de ziel. Daar ontmoet hij het goddelijk Kind, hoort en ervaart de goddelijke grondtoon die ten grondslag ligt aan de wereld. Deze toon en het Woord van God waarmee het evangelie van Johannes begint zijn één en dezelfde:

"In het begin was het Woord, en het Woord was bij God, en het woord was God. Het was in het begin bij God. Alles is door Hem ontstaan, en buiten Hem om is er niets ontstaan. Wat ontstaan was, had leven in Hem, en het leven was het licht van de mensen."

Gebruikte teksten

De teksten van Pentagram Boekwinkel zijn afgestemd op de dagen in de kerstperiode en geïnspireerd op hoofdstukken uit Het Aquarius-evangelie van Levi (Dowling). Dit evangelie is verbonden met de traditie van het Esoterisch (mystieke) christendom en het Gnostieke (wettisch) christendom. Daarentegen is het gnostische christendom overtuigd van je persoonlijke waarheid zonder kerkelijk gezag.

Ieder is op reis en door inzicht in je zelf te ontwikkelen, ontdek je waar je vanaf stamt en waar je bestemming is. In de kerstperiode kan het bewust-zijn zich opnieuw verankeren in wat Christus ons als 'spijze' aanbiedt. Misschien wel een periode van herijking van ons zelf.

De Vrij-Katholieke Kerk leest uit de *Nag Hammadi-geschriften* als bron voor verdieping en studie. In de Authentieke Leer (Codex VI, Boek 3) uit de Nag Hammadi-geschriften, valt bijvoorbeeld te lezen:

"Christus, de bruidegom van de ziel, bracht de ziel het Woord (1) in het verborgene. Hij gaf het haar in de mond, opdat zij het als spijze eten zou en legde het Woord als balsem op haar ogen, opdat zij zou kunnen zien met haar bewustzijn - zielsvermogen -, en haar verwanten - de zielen der rechtvaardigen - zou herkennen en zich haar wortel (2) - de grote Sophia (3) - zou herinneren. Dan zou zij zich weer verbonden weten aan de stam waaruit zij oorspronkelijk ontsproten was, waardoor zij het hare mocht ontvangen en het stoffelijke (4) achter zich zou laten".

De kerstperiode

Het is een loffelijk streven van Pentagram Boekwinkel om de tijd van spirituele bezinning en beleving tijdens de zogenaamde 'Twaalf Heilige nachten' een extra impuls te geven door enkele gedachten vanuit de tradities van het esoterisch christendom en het gnostieke christendom aan te reiken.

Met daarnaast het lezen van bepaalde hoofdstukken uit het Aquarius Evangelie over de komst van Johannes de wegbereider en Jezus (Hij die redt), een uitverkoren gezant van God de Christus. In elke tijdspanne van ca. 2150 jaar komt er een gezant van God op aarde om de mens weer te doen begrijpen, wat God wil van de mens, namelijk: dat hij zijn innerlijke opdracht gaat uitvoeren.

En nu in dit overgangsgebied van Vissentijdperk naar Aquariustijdperk, zal de mens geestelijk op zo'n hoog plan zijn geëvolueerd, dat de voltooiing van zijn innerlijke opdracht nabij is.

Tenminste als de mens dat wil, en God heeft geduld!

Enkele kanttekeningen

Enkele kanttekeningen willen we vanuit het VKK-gedachtengoed en uit persoonlijke overtuigingen nog wel plaatsen.

- De Hermetische wet van 'zo boven – zo beneden' past niet bij de immense diepten van het grote ontwikkelingsplan van God voor de schepping.
- De mens wordt geen leerling van de ziel, maar de ziel is de leerling van de ontwikkeling van de mens (door wedergeboorte).

- In plaats van het woord 'erkennen' is het beter om te schrijven 'wees je bewust' van je taak als persoonlijkheid.
- In de vijfde stelling van de zeven grondstellingen voor je leven (5 januari) hoort de naam 'Jezus' niet te staan, neutraal is beter. Jezus als persoon op aarde is de mens die ons voorgeleefd heeft hoe te Zijn. De Christus manifesteert zich in de Ziel.
- In de Beschouwing van 6 januari komt het woord 'stratum' voor, eenvoudig te vertalen in 'grondlaag', dat waar het zaad gezaaid wordt. Hier is ook te lezen, dat Engelen en Cherubim ontstaan uit zaadkorrels van Gods gedachten. Maar Gods gedachten hebben alle engelen en Cherubim op het moment van het denken van de gedachte, direct in alle facetten geschapen.
- Dus geen ontwikkelingsweg voor deze wezens die God altijd aanbidden en een dienende kwaliteit hebben voor de mensheid.
- Binnen de Vrij-Katholieke Kerk is het gedachtengoed vooral:
  - Eigen verantwoordelijkheid;
  - Eigen keuzes;
  - Eigen (persoonlijke) Godsbeleving;
  - Naast:
  - Verbondenheid met alles en allen en het zijn van elkaars spiegel.

Gnosis wèl uitwerken loont

In de teksten van 'Spirituele kerst' wordt wel het begrip Gnosis genoemd, maar niet verder uitgewerkt. Het Griekse woord *Gnôsis* betekent: onderzoek, kennis, inzicht. En hier in het bijzonder: zelf onderzoek naar Zelfkennis.

Het is goed om gnosis duidelijk te maken, omdat zo de online teksten van de kerstperiode nog meer te zeggen hebben. Als voorbeeld uit Allogenes (Codex XI, 3), waar het om zoeken gaat naar de kennis van God en van zichzelf:

- het Zelfbewustzijn in het lichaam ontwikkelen. Weten waar je als mens (individu) in het nu staat. Plaats in de (materiele) wereld;
- de ontwikkeling van de Ziel, als bestaan in een wereld van saamhorigheid, wederzijds ervaren en leren;
- bereiken van Gods geest, in de werkelijke omgeving waarin je 'echt bestaat'. Verbonden zijn met de goddelijke Driemacht.

Een innerlijke weg van Bewustwording in drie stadia: als individu (eigen belang), samen bestaan (gezamenlijk belang) en eenheidsbewustzijn (geen belangen meer) in ZIJN (als geestelijk individu). Een spiegeling van de goddelijke Drievuldigheid.

Als in geestelijke ontwikkeling het alledaagse denken tot stilte gekomen is, ken je God In je diepste Zelf.

"De mens is vanuit drie oorsprongen ontstaan: uit aarde, het gevormde en het geschapene. Het lichaam, van aardse substantie, is uit aarde ontstaan. Het gevormde is, als ziel, ontstaan uit de herinnering aan God. Het geschapene, daarentegen, is het bewustzijn dat ontstaan is naar het evenbeeld van God. Het goddelijk bewustzijn (Geest) heeft de substantie van het goddelijke, maar de ziel wordt gevormd naar hun eigen hart. De ziel is de metgezellin van dat wat naar Zijn evenbeeld is ontstaan, het bewustzijn. Materie daarentegen is de substantie van het lichaam dat uit aarde is ontstaan".

Dit citaat uit *De Lessen van Sylvanus* (Codex VII.4) geeft weer, waar wij vandaan komen en waar wij uiteindelijk weer naar terug gaan. De weg hangt af van keuzes. Deze tekst kun je ook zien als exegese van Genesis.

De ziel gevormd naar je eigen hart: in een leven krijgt de ziel vorm, maar welke vorm (of anders gezegd: wat kan de ziel leren?) hangt af van de keuze door de mens. Ga je mee in de geestelijke of stoffelijke natuur?

De driedeling van Bewustzijn (Geest), Ziel en Materie representeert de gnostische driedeling in de mens. De Ziel huist in een lichaam om hier te existeren. De Ziel is verbonden met de Geest. Het is aan ons door het Bewustzijn het lichaam te laten functioneren in een incarnatie, zodat de Ziel kan leren van alles wat ons overkomt. Wij kunnen dan (opnieuw) bewust worden van de Geest door de ziel. Dat is de weg naar waar wij geweest zijn, de weg naar de Bron.

De kerstgedachte valt ook te lezen in de volgende tekst van Sylvanus:

"Ontsteek het licht in je, doof het niet. Wek het dode dat in je gestorven is tot leven, want het was levend, maar is dankzij jou gestorven. Geef het leven, opdat het opnieuw leven zal.
Want Christus is de Boom des levens,
Hij is de Wijsheid (Sophia).
Hij is niet alleen Wijsheid, maar ook het Woord (Logos).
Hij is het leven, de kracht en de deur.
Hij is het licht, de engel en de goede herder.
Vertrouw je aan hem toe die het AL werd omwille van jou."

Het Licht van Christus wordt geboren. Waar? In ons Zelf. Niet *buiten* de mens maar *in* de mens.

Nag-Hammadi-geschriften

Het is belangrijk te weten, dat de Vrij-Katholieke Kerk teksten uit de Nag Hammadi-geschriften leest in de Eucharistie op zondag (dus de zondagse Heilige Mis). Voor iedere zondag zijn teksten geselecteerd, die passen bij de intentie van die zondag in het kerkelijke jaar. Alle teksten zijn gebundeld in een Lectionarium en beschikbaar in onze kerken. De teksten zijn, met welwillende medewerking van Uitgeverij Ankh-Hermes, verzameld uit het boek *De Nag Hammadi-geschriften* van Jacob Slavenburg/Willem Glaudemans (2e druk 2005) (in 1994/1995 verscheen de 1e druk van een tweedelige uitgave).